

Tisková zpráva
Lucemburk 17. února 2015

Náročnost politiky rozvoje venkova a slabé kontrolní systémy členských států jsou hlavním důvodem vysoké míry chyb ve výdajích, tvrdí auditoři EU

Ve zprávě, kterou dnes zveřejnil Evropský účetní dvůr (EÚD), se uvádí, že většina chyb v politice rozvoje venkova je způsobena porušováním podmínek stanovených členskými státy. Jejich kontrolní orgány mohly a měly odhalit a napravit většinu chyb týkajících se investičních opatření v oblasti rozvoje venkova. Kontrolní systémy členských států jsou nedostatečné, protože kontroly nejsou vyčerpávající a vycházejí z nedostatečných informací.

„Je důležité porozumět tomu, proč je míra chyb v oblasti politiky rozvoje venkova nepřijatelně vysoká. Předpokladem jejího snížení je nalézt vhodnou rovnováhu mezi počtem a náročností pravidel týkajících se výdajů (která pomáhají dosáhnout cílů politiky, jako je zlepšení konkurenceschopnosti v zemědělství) a úsilím zaručit soulad s těmito pravidly,“ řekla Rada Budbergytė, členka EÚD odpovědná za tuto zprávu.

Auditoři odhadli, že průměrná míra chyb v oblasti výdajů na rozvoj venkova během tří let 2011–2013 činila 8,2 %, což je více než čtyřnásobek prahu významnosti. Investiční opatření, hlavně granty na pořízení zemědělských strojů a strojů na zpracování potravin, se na této míře chyb podílela ze dvou třetin, zatímco na podporu na zemědělskou plochu (včetně úhrady dodatečných nákladů vynaložených na zemědělské postupy šetrné k životnímu prostředí) připadala jedna třetina.

Auditoři EU v souvislosti s investičními opatřeními zjistili, že **informace požadované pro odhalení a nápravu chyb měly orgány členských států k dispozici**, ale buď je nevyužily, nebo si je v řadě případů ani nevyžádaly. Dále zjistili, že pouze 16 % chyb vzniklo v důsledku nedodržení přímých ustanovení nařízení EU, zatímco většina, tedy 84 %, vznikla v důsledku porušení podmínek stanovených na úrovni členských států.

Při auditu se ukázalo, že v případech investičních opatření se **na vzniku chyb výrazně podílejí veřejné orgány vzhledem k nedodržování pravidel pro zadávání veřejných zakázek**. Podle zjištění Účetního dvora to má dva hlavní důvody: jednak projekty venkovské infrastruktury většinou realizovaly malé obce, které často měly málo zkušeností se zadáváním veřejných zakázek, a jednak někteří příjemci upřednostňovali konkrétní dodavatele, kteří již v minulosti poskytovali podobné zboží nebo služby, takže zakázky zadávají přímo. Platební agentury ani v jednom z takových případů proti tomuto postupu nic nenamítaly, přestože **znamenal nesplnění základních zásad zadávání veřejných zakázek, tj. transparentnosti, objektivitu, nediskriminace a náležitosti zveřejnění informací**.

Auditoři zjistili, že nejvíce náchylné k chybám bylo opatření na podporu zpracování zemědělských produktů, kde veřejná podpora může činit až několik milionů EUR na projekt. Na nezáměrná porušení kritérií způsobilosti ze strany veřejných a soukromých příjemců připadala čtvrtina míry chyb, zatímco podezření na záměrné porušení pravidel ze strany soukromých příjemců přispělo k míře chyb jednou osminou.

Pokud jde o podporu na plochu, hlavní příčinou chyb byl nesoulad se zemědělskými závazky, způsobený **nízkou motivací zemědělců dodržovat tyto závazky, nízkou mírou kontrol zemědělských závazků a slabým odrazujícím účinkem systému sankcí**.

Auditoři zjistili, že Komise postupuje při řešení příčin chyb prostřednictvím akčních plánů správným směrem. Nedostatkem však je, že **akční plány zavedené členskými státy mají spíše reaktivní povahu** a nijak systematicky neřeší problémy, jimiž byly chyby ve všech členských státech způsobeny. Chybí navíc preventivní opatření na řešení hlavních nedostatků rozšířených na úrovni EU.

Hlavní potenciál, jak snížit chyby v oblasti rozvoje venkova, spočívá v prověrkách a schválení programů rozvoje venkova ze strany Komise a provádění vnitrostátních regulačních rámců ze strany členských států.

Doporučení auditorů

- Komise by měla doplnit nápravná opatření, která doposud přijala, tím, že se i nadále bude zaměřovat na hlavní příčiny vzniku chyb u výdajů na rozvoj venkova. Členské státy by v tomto ohledu měly podniknout preventivní a nápravná opatření, pokud jde o zadávání veřejných zakázek, záměrné obcházení pravidel a agroenvironmentální platby;
- Komise by měla důkladně monitorovat provádění programů rozvoje venkova a při auditech souladu zohledňovat platná pravidla včetně těch, která byla přijata na vnitrostátní úrovni, aby snížila riziko, že se nedostatky a chyby budou opakovat.

Poznámka pro redaktory

Zvláštní zprávy Evropského účetního dvora jsou zveřejňovány v průběhu celého roku a uvádějí zjištění vybraných auditů konkrétních oblastí rozpočtu EU či témat z oblasti správy a řízení.

Tato zvláštní zpráva (č. 23/2014) s názvem „**Chyby ve výdajích na rozvoj venkova: jaké mají příčiny a jak jsou řešeny?**“ se zaměřuje na soulad provádění politiky rozvoje venkova s příslušnými předpisy a nařízeními a popisuje hlavní příčiny vysoké míry chyb v oblasti rozvoje venkova. Zkoumá také, zda je pravděpodobné, že kroky podniknuté členskými státy a Komisí v budoucnu tyto zjištěné příčiny chyb účinně vyřeší. Zpráva obsahuje informace, které byly auditorům dány k dispozici do konce září 2014.

EU a členské státy vyčlenily na politiku rozvoje venkova během programového období 2007–2013 přes 150 miliard EUR, přičemž tato částka je téměř rovnoměrně rozdělena mezi investiční opatření a podporu na zemědělskou plochu. Výdaje na rozvoj venkova podléhají sdílenému řízení mezi členskými státy a Komisí. Členské státy jsou odpovědné za plnění programů rozvoje venkova na náležité územní úrovni podle svých vlastních institucionálních opatření. Komise odpovídá za dohled nad členskými státy, aby zajistila plnění povinností členskými státy.

Značný počet případů nedodržení příslušných pravidel, o němž svědčí vysoká míra chyb, znamená, že se dané finanční prostředky nevyakládají v souladu s pravidly. To může negativně ovlivnit dosahování cílů politiky rozvoje venkova (zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, zlepšení životního prostředí a krajiny, zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a podpora diverzifikace hospodářské činnosti).

Chyby jsou významné, pokud mají dopad na více než 2 % výdajů.